

บทความพิเศษ :

นโยบายค่าจ้างเป้าหมายวันละ 400 บาทไม่ตอบโจทย์ฟื้นเศรษฐกิจ

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันที่ 14 กันยายน 2566

ในการอภิปรายนโยบายรัฐบาลนายฯ เศรษฐา ทวีสิน การปรับค่าจ้างขั้นต่ำไม่ได้บรรลุไว้ชัดเจนแต่หลังจากถูกฝ่ายค้านระบุว่าไม่ตรงปก นายกรัฐมนตรีได้แถลงว่ารัฐบาลจะดำเนินการเจรจากับคณะกรรมการค่าจ้างหรือไตรภาคีเพื่อปรับค่าจ้างขั้นต่ำโดยมีเป้าหมายวันละ 400 บาทโดยเร็วที่สุด ปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำที่ใช้อยู่มี 3 อัตราอยู่ในช่วง 352 บาทถึง 354 บาทต่อวัน หากใช้ค่าจ้างกม.และปริมาณผลเป็นฐานหากปรับตามที่ระบุข้างต้นจะสูงขึ้นประมาณร้อยละ 13.1 หรือเพิ่มขึ้นวันละ 47 บาท หากนายจ้างที่มีการจ้างงาน 100 คนจะมีต้นทุนค่าแรงเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 1.7 ล้านบาท ค่าจ้างที่ปรับสูงขึ้นเกี่ยวข้องกับความสามารถของนายจ้างที่มีศักยภาพที่แตกต่างกัน ข้อมูล ณ สิ้นปีพ.ศ. 2565 มีสถานประกอบการทั่วประเทศที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ประมาณ 8.504 แสนกิจการ ส่วนใหญ่เป็นรายย่อยและ SMEs รวมกันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89 ที่เหลือเป็นขนาดใหญ่และขนาดใหญ่มากมีบริษัทมหาชนจำนวน 1,382 กิจการคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.16 จำนวนแรงงานนอกภาคเกษตรที่ทำงานในภาคเอกชนมีจำนวนประมาณ 23.3 – 24 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นแรงงานในระบบประกันสังคมมาตรา 33 จำนวน 11.51 ล้านคน

องค์การภาคเอกชนต่างออกมาแสดงความกังวลไม่เห็นด้วย เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย ฯลฯ โดยระบุว่าค่าจ้างที่ปรับสูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและต้นทุนของสถานประกอบการต่างๆ ที่อยู่ในภาคบริการโดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยและ SMEs ภาคเอกชนขอให้รัฐบาลทบทวนอัตราค่าจ้างควรเป็นตัวเลขที่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและไม่ควรปรับค่าจ้างเท่ากันทั้งประเทศ การปรับค่าจ้างที่สูงจะส่งผลข้างเคียงเกี่ยวข้องกับค่าครองชีพของประชาชนที่สูงขึ้น ปัจจุบันสถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ในสภาพอ่อนแอจากเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้าและการส่งออกหดตัวขณะที่ภาคท่องเที่ยวมีการฟื้นตัวอย่างเป็นนัยแต่จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเพียง 3 ใน 4 จากปีปกติก่อนโควิด-19 ระบาด

ฉากทัศน์เศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลต่อกำลังซื้อที่หดหายไป ขณะที่เศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงโหมด “Recession” หรือเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจหดตัวและจะรุนแรงมากขึ้นในปีหน้ากระทบต่อภาคส่งออกและโซ่อุปทานล้วนอยู่ในภาวะรายได้ลดลง ผู้ประกอบการจำนวนมากติดอยู่ใน NPL หรือลูกหนี้รื้อหัส 21 ซึ่งขาดการส่งคืนและดอกเบี้ยตามเกณฑ์ของสถาบันการเงิน กลุ่มเหล่านี้อยู่ในระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้ การปรับค่าจ้างที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจอยู่ในช่วงจังหวะที่นายจ้างบางส่วนกำลังลุ้นว่าจะรอดหรือไม่รอด นายจ้างเข้าใจดีว่าค่าจ้างที่สูงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่รวมถึงการเพิ่มการจับจ่าย

ใช้สอยแต่สภาวะเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อ องค์กรเอกชนและนายจ้างต่างอยากให้รัฐบาลช่วยทบทวนการปรับค่าจ้าง ในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม

ประเด็นที่ยังคลุมเครือการปรับค่าจ้างครั้งนี้เป็นการปรับอัตราเดียวกันทั่วประเทศหรือปรับเป็น กลุ่มจังหวัดอย่างที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน ในความเห็นของผู้เขียนพรรคเพื่อไทยเมื่อปีพ.ศ. 2556 เคยประกาศ นโยบายค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 300 บาททุกจังหวัดเท่ากันครั้งนี้คงไม่แตกต่างกัน **ค่าจ้างเท่ากันทั่วประเทศส่งผล ต่อความเหลื่อมล้ำด้านการกระจายรายได้ทำให้การลงทุนจะกระจุกตัวในพื้นที่เศรษฐกิจที่เป็นศูนย์กลางของ ประเทศซึ่งมีต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับการลงทุนในพื้นที่จังหวัดที่ห่างไกล** จากข้อมูลของกรม โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนโรงงานทั่วประเทศมีประมาณ 73,232 กิจการ (ณ สิ้นปี พ.ศ. 2565) โรงงาน อุตสาหกรรมส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่กทม.- ปริมณฑลและพื้นที่ EEC คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58 ขณะที่ การจ้างแรงงานเชิงปริมาณอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.8 ของการจ้างงานทั่วประเทศ

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นการกระจุกตัวของแหล่งจ้างงานในพื้นที่ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและ ใกล้เคียงท่าเรือหลักของประเทศซึ่งมีข้อได้เปรียบด้านต้นทุนขนส่งและการเข้าถึงตลาด **การที่มีค่าจ้างที่แตกต่างไป ตามสภาพเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่จะทำให้เป็นการเพิ่มแต้มต่อด้านขนส่งและจูงใจให้เกิดการกระจายการ ลงทุนไปในพื้นที่จังหวัดที่ห่างไกล** ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ล้วนมีค่าจ้างที่ต่างกัน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา อียู จีน ญี่ปุ่น ฯลฯ อีกประการหนึ่งที่ขอตีงไปยังรัฐบาลค่าจ้างระดับปริญญาตรีไม่ควร ประกาศเป็น “Minimum Wage” เนื่องจากค่าจ้างขั้นต่ำเป็นค่าจ้างที่คุ้มครองแรงงานกลุ่มเปราะบางเป็น ค่าจ้างแรกเข้าไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ความพิการ การศึกษา ศาสนาและใช้กับ แรงงานต่างด้าว

ที่ต้องตั้งอีกประการหนึ่งการปรับค่าแรงระดับปริญญาตรีเป็นผู้มีการศึกษาเป็นแรงงานทักษะ ปัจจุบันผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 53.8 ของผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน อัตรา ค่าจ้างปัจจุบันแรกเข้าอยู่ที่ระดับ 12,000 – 15,000 บาท หากปรับแบบก้าวกระโดดเป็น 25,000 บาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.7 – 108 จะเป็นปัจจัยทำให้บัณฑิตจบใหม่อาจตกงานมากขึ้นอีกทั้งจำนวนผู้เข้าไปศึกษาสาย อาชีพจะมีจำนวนลดลง ปัจจุบันแรงงานระดับปฏิบัติการมีการขาดแคลนอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงส่งผลต่อ โครงสร้างกำลังแรงงานของชาติในอนาคตและทำให้จำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้นซึ่งปัจจุบัน แรงงานถูกกฎหมายมีจำนวน 2.766 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.89 ของกำลังแรงงานทั้งหมด

การปรับค่าจ้างสูงย่อมทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นการเพิ่มกำลังซื้อส่งผลต่อ เศรษฐกิจแต่ต้องไม่ลืมว่าเป็นต้นทุนของประเทศ ภาคการผลิตของไทยส่วนใหญ่ยังติดกับดักอุตสาหกรรม พื้นฐานใช้เทคโนโลยีต่ำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก (Labor Intensive) ภาคส่งออกซึ่งเป็นรายได้หลักของ ชาติอุมการจ้างงานไว้มากกว่าครึ่งเกี่ยวข้องกับภาคการผลิต บริการ และเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ใช้แรงงาน เข้มข้นและเป็นอุตสาหกรรมรับจ้าง (OEM) อาจสูญเสียขีดความสามารถแข่งขันและจะทำให้ส่วนหนึ่งอาจ ย้ายฐานการผลิตครั้งใหญ่เหมือนที่เคยเกิดขึ้นเมื่อทศวรรษที่ผ่านมา

นอกจากนี้อาจทำให้ราคาสินค้าปรับตัวที่สุดกระทบไปถึงประชาชนและภาคแรงงานกลายเป็นวงจรอุบาทว์ที่ต้องมีการปรับค่าจ้างให้สูงตามราคาสินค้า การที่ประเทศไทยจะยกระดับค่าจ้างให้สูงเทียบเท่าประเทศพัฒนาจำเป็นที่จะต้องยกระดับผลิตภาพแรงงานหรือ “Productivity” ให้สูงกว่าค่าจ้าง เกี่ยวข้องกับการไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้น “Technology Intensive” ทั้งในภาคการผลิต-บริการและเกษตรกรรม สินค้าส่งออกต้องเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง-มีแบรนด์เป็นของตัวเองไม่ใช่อยู่กับอุตสาหกรรมรับจ้างผลิต ด้านแรงงานต้องมีการปรับทักษะทั้ง Reskill และ Upskill ซึ่งต้องปรับตัวผู้ประกอบการเป็นระดับต้นๆ แล้วจึงค่อยไปปรับในระดับแรงงาน หากเจ้าแกหรือเจ้าของธุรกิจยังย่ำอยู่กับอุตสาหกรรม 2.0 ขาดวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีขาดทักษะการจัดการแล้วจะไปพัฒนาลูกจ้างย่อมเป็นไปได้

ประเด็นที่ต้องเข้าใจค่าจ้างหรือรายได้ที่สูงมาพร้อมกับค่าครองชีพที่สูงเหมือนกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ค่าจ้างคนทำงานในเมืองอัตราค่าจ้างแรกเข้าประมาณ 50,000 บาท แต่ค่าครองชีพที่สูงลิ่ว เช่น น้ำเปล่าขวดละ 30 บาท อาหารกลางวันริมถนนจานละ 300 บาท เมืองใหญ่ๆ ของจีน อาหารในฟู้ดคอร์ท กับข้าวสองอย่างจานละ 150 บาท แมคโดนัลด์พร้อมโค้กราคา 235 บาท ค่าเช่าอพาร์ทเมนท์ชานเมืองโตเกียวหรือนครเซี่ยงไฮ้หนึ่งห้องนอนเล็กๆ ราคามากกว่า 30,000 บาท เคยสอบถามแรงงานหนุ่มสาวพบว่าส่วนใหญ่คุณภาพชีวิตไม่ดีเท่าไรต้องดิ้นรนทำงานพาร์ทไทม์เพื่อเพิ่มรายได้พวกเขาอีกหลายคนไทยด้วยซ้ำ

ค่าจ้างที่สูงเป็นทางเดินของประเทศแต่จะต้องพัฒนาระดับคุณภาพแรงงานให้มีทั้งด้านประสิทธิภาพและผลิตภาพแรงงานให้สามารถวิ่งตามทันกับค่าจ้างมิฉะนั้นต้นทุนจะไปอยู่ในราคาสินค้า ประเด็นที่ฝากไปถึงรัฐบาลคือช่วงเวลานี้เศรษฐกิจอยู่ในช่วงขาลง ภาคธุรกิจรายได้หดตัว ขาดสภาพคล่องไม่ใช่ช่วงจังหวะที่จะปรับค่าจ้างแบบประชานิยม ค่าจ้างที่จะปรับจะต้องสมดุลกับผลลัพธ์ในรูปของผลิตภาพแรงงานที่สูงควรส่งเสริมให้ผู้ใช้งานแรงงานมีการสอบเทียบทักษะมือแรงงานในแต่ละสาขาเพื่อรับค่าจ้างในอัตราที่สูงเป็นทางออกของประเทศที่ค่าจ้างและผลิตภาพแรงงานจะต้องไปในทิศทางเดียวกัน

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com tanit.sorat
 ดร.ธนิต โสรัตน์

